

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de Colomer, núm. 24.
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell	2 rals al mes.
Fora	8 " trimestre
Un número sol.	1 "

Anuncis á preus convencionals.

QUATRE CARTAS AL PRESIDENT DE LA ASSOCIACIÓ DE PROPAGANDA CATALANISTA.

IV

SR. D. ANTONI SUNYOL.

Estimat company: No vull donar per acabadas aquestas sinceras intimitats mevas, sense dirvos alguna cosa sobre lo mes trascendental en tota associació propagandista, aixó es, sobre l' objectiu ó finalitat de la sua propaganda. Y vull parlarvos, nó per creure que sigui necessari entre dos catalanistas tan perfectament conformes com vos y jo, sinó pera major intel·ligencia y comprensió de tots aquells fins avuy indiferents á nostres ideals que pугan llegir, per condescendencia vostra, aquestas mal girbadas lletras.

Dech comensar, abans que tot, per participarvos que jo tinch la ditxa de creure que 'l Catalanisme no es un partit polítich á secas, sinó un moviment nacional de llegítima reivindicació y defensa que sent Catalunya en lo mes fondo del seu cor. No es solzament una condensació dels mes hermosos principis sociològichs y de govern; sinó, més que tot y sobre tot, una justíssima protesta de la dignitat de tot un poble que, tenint perfecte dret á la vida, al recobrar la consciencia d' aquest dret, se redressa irat contra 'ls que inhumanament li regatejan y trepitxan.

Partint d' aquesta base es que considero improcedent establir programas detallats sobre lo que farían y dirían los catalanistas si arribessin á governar; puig, al meu modo de veurer, sols deurían dir

y fer una cosa, aixó es, declarar la Autonomía de Catalunya, y convocar al poble catalá pera exercirla rectament, conforme al criteri, opinions y desitjos verdaderament seus. Vol dir aixó que, segons la nostra manera de pensar, es ociós ara parlar de que la justicia se farà de tal ó qual manera, y l' exércit s' organitzarà de tal ó qual altra, porque tot aixó sols Catalunya mateixa deuría acordarho, convocada en unas Corts exclussivament propias, en las quals hi tinguessin representacio *llegítima y honrada* totes sas classes y estaments. Lo qual no vol dir per aixó que, ara com ara, y tan sols sigui pera il·lustrar la opinió del poble, los catalanistas deixém de tenir la sagrada obligació d' explanar en una ó altra forma, lo criteri general de la nostra colla sobre alguns d' aquells importants problemas. Y baix aquest punt de vista es llohabilíssim lo bon acert del diari catalá *La Renaixensa* que desde any nou vé reservant algunas de sas pàginas preferents pera la interessant secció de estudis comparatius entre las lleys, costums y benestar de la antigua Catalunya lliure y 'ls de la actual subjecta y desdixada; estudis que recomano á la Junta que vós presidíu pera que 'ls coleccioni á son temps en folletets populars, encara que no sigui ab lo restringit é impropí titul de *Barceloninas* que li ha donat accidentalment aquell diari, sinó ab altre que puga atraurer millor l' interés dels catalans tots per allunyats que visquin de vostra capital.

Després de lo que vos he indicat, ja comprendréu que pera mi 'ls millors catalanistas no son los que 'n diríam científichs, afectes en general á una sola de las varias solucions que pot tenir lo problema descentralisador; sinó los que com á catalanistas saben sentir, los que tenen arrels fondas de patriotisme en son cor, los que persegueixen en lloch d' aquésta ú l' altra forma exclussivas de regionalisme, qualsevol d' ellas, la mes oportuna, la mes propicia, la que vingui á má, la primera que arribi á deslliurar á la terra dels nostres amors y de las nostras ilusions.

Per aixó crech també que 'ls millors catalanistas no son los que s' acontentan ab anar á remolch dels partits polítichs madrilenys, pera desde ells obtenir, ab denigrants humiliacions y baixesas, algun rosegó de pá pera Catalunya; sinó 'ls sencers, los intranzigents ab aquésta colla de perdularis que manejan las cireras, los enemichs encarnisats de tots los butxins del pays, en una paraula, los entusiastas defensors d' aquella sàbia frasse, *Qui no está ab mí, está contra mí*, que pot y deu recordar sempre nostra terra als que volen trampejar sos interessos y sos drets barrejantlos ab llurs propis beneficis y vanitats personals.

Sí, amich Sunyol, sí, contra 'ls politicayres, vergonyants ó decla-

rats, es precis que sostinguém sempre lo mes terrible y justíssim anatemata. Y dich justíssim sense cap escrúpol, perque ben sabut es que son avuy los tals partits sinó pous d' immoralitat y caus de passions funestas. Entre 'ls que treballan activament en sas filas, apenass'hitroba per remey un sol home desinteresat, cor-obert, noble, capás de sacrificarse á gratcient per sa Patria. En cambi la quasi totalitat de sos components, imaginan al posarse en acció, ó bé trobar un *modus vivendi*, que permeti viurer ab la esquena dreta, ó bé arreplegar l' apardador més apte pera ferhi lluhir riquesas y posició envejables. Aixó sí, la ambició dels primers sol explotar la vanitat dels últims, los quals en lo propi pecat solen dur la penitencia.

Peró, no vol dir aixó que jo cregui que hem de limitar la nostra propaganda á protestar sempre y desfogar nostra ira contra 'ls referits partits polítichs, sinó que apart d' aixó es necessari, com vos deya abans, fer foch nou en nostra llar, sanear lo criteri del pays.

Y á n' aquest bon fi, ensenyarli á conèixer y apreciar la excelencia del Regionalisme.

Perque jo crech, estimat company, que convé molt demostrárlshi als nostres compatricis lo que es 'l Regionalisme; aquest regionalisme tan motejat y calumniat injustament, ara de retrógrado, ara de demagogo, quan es la verdadera transfusió de lo tradicional en lo progressiu, aquest Regionalisme, qual nobilíssima aspiració es armonisar la bona marxa del Estat Espanyol ab los indiscutibles interessos y dignitat de las nacionalitats históricas que 'l forman; aquest Regionalisme, que, tendint á fer prácticas y viables las iniciativas de cada poble especial, tendeix á fer mes fructuosa la unió de tots ells, pera major gloria y benestar del conjunt; aquest Regionalisme, en una paraula, que 'l dret, la rahó y la justicia tindrían encara vigent á Espanya, si la lley brutal de la forsa no hagués anat esqueixant ún á ún y sense cap altra formalitat los articles de casament dels Reys Católichs, quins articles, al constituhir la unitat nacional, encomanavan la direcció y regulació de las lleys, costúms, llenguatje y demés prerogativas de cada poble, á sas propias Corts sense cap mena d' ingerencia de gent forastera.

¡Ah! estimat amich, jo voldría preguntarli á la nostra gent qué fa cadascú en lo sí de sa familia, quant se sent ab prou anys y seny pera tenir autonomia propia; aquells que tenen germans déspotas que pretenen imposárlshi sos gustos, sas diversions, sos estudis, sos treballs, sas afeccions ó sas antipatías, de segur que pugnarán ab energia pera sortirse de sa tutela y viurer allunyat d' ells, mes ó menos richs, mes ó menos considerats, però lliures al fi; y pera lograrho, fins s' esforzarán á extirpar del ánima 'l carinyo que 'ls hi haguessin

inspirat. En cambi, aquells que tenen la ditxa de tractar ab altra me-
na de germans, poden habitar ab ells fins en la mateixa casa; cada
hú amo y senyor dins sa cambra com un Rey dins son reyalme; go-
sant cada hú ab sos goigs y sas aficions, adecuadas al respectiu tem-
perament; expansiu l' ún, retret l' altre; aficionat aquest á una cosa
que li es indiferent al de més enllá; pero tots dos tolerants y respec-
tuosos ab sas respectivas tendencias, contribuhint en la proporció
deguda als gastos de la casa y trevallant potser tots dos associats
pera la progressió y augment de son comú patrimoni.

¿No vos sembla, bon company, que aquesta es una aplicació prác-
tica del Regionalisme, admés lo grau de germanó que 's suposa exis-
tir entre totas las regions ibéricas?

Díguiho sinó, la interpretació d' ell feta per un periódich catala-
nista de reconeguda probitat que tot sovint 'ls hi recorda á sos lec-
tors lo següent párrafo del seu programá:

«Los nostres esforços diu aquell periódich, se dirigirán á alcansar la Autono-
mia de Catalunya que desitjém junt ab la de las demás Regions d' Espanya. Que
cada una de ellas puga administrarse lliurement sos respectius bens, fomentanse
las suas fonts de riqueza en proporció á sa conveniencia y necessitat, y valerse
de sa propia legislació y usar son natural llenguatge y disponer de tots aquells
ressorts interiors exclusivament seus que pugan afavorir en un ó altre sentit son
floreixement y son benestar; pero estant lligadas, aixó sí, per un dolcíssim llas
fraternal de protecció y de defensa baix la mateixa superior gestió d' un Poder
comú (ab qualsevol dels dos sistemas monárquich ó republicá), mes ab facultats
restringidas no més á aquells assumptos d' interés general que afectan al tot de
la Nació, ó be als de las relacions exteriors que son propis del bell conjunt *ex-*
pontánea y voluntariamente organísat ab lo nom d' «Espanya.»

La veritat es que sembla mentida com tan bells y justos ideals no
'ls patrocini tots los catalans. Sols tenen un disculpa: la de que no
'ls coneixen bé. En contra tenen una gran culpa: la de deixar-se do-
minar per la rutina, que 'ls junyeix á arrastrar lo desballestat carro
de la actual Espanya castellana.

Y aquí vaig á posar punt y apart; pero no vull ferho sense con-
fessarvos que, quan reflexiono la grandesa de l' obra empresa més
de quatre vegadas me desalento llastimosament y altrás tantas torno
á refer mon esperit abatut pera rependre mas esperansas ab major
dalit encara. Y la veritat es que aixó no te res de particular. Lo verda-
der amor patri porta en sí aquets dalts y baixos d' il·lusió y desengany
com los mateixos amors de la vida. Aquestos, un dia nos omplen de
joia y 'ns fan considerar los homes mes felissos del mon per la se-
guridad de possehir lo cor de la dona somniada y estimada; y al en-
demá 'ns amaran de fel l' ánima per haver cregut notar la mes insigni-
ficant desviació.

Es que nosaltres també estém follament enamorats de nostra Catalunya; també somniem son benestar y sa redemció; y fins anyorém l'omnipotencia divina pera poguerli dir á nostra terra com Deu li digué á Llàtzer «*Aixecat y camina*». ¿Te res d'estrany, donchs, que d'un día al altre 'ns animém y 'ns desanimém en nostra propaganda? Jo de mi sé dirvos que 'l sol moviment de la Rambla de Barcelona en un día de toros, me posa de mal humor, al ferme rumiar las inmensas dificultats de regenerar á un poble que s'ha fet ja tributari entussiasta d'una diversió tan brutal y tan estúpida, pervertidora d'instints y de sentiments, y sobre tot, tan castellana, tan exòtica en nostra terra, en la qual sols s'hi ha introduhit pera acabar de rebaixar nostre càracter acostumantlo al tracte repulsiu del flamenquisme que com asquerosa quía arrastra darrerá seu 'l repugnant espectacle nacional. En cambi, vos confesso la meua debilitat, la sola gacetilla que anuncia la aparició d'un nou periódich catalá ó d'una societat com vostra *Associació de Propaganda* m'omple de goig y m'encoratja, y 'm dobla las forsas pera tornar á empendrer ab més esperit que abans la nostra nobilíssima campanya.

En una paraula, está resumit tot aixó: nostres ideals radican principalment en lo cor ¡Quin contrast ab los de la baixa política actualment dominant á Espanya que radican en lo ventre!

Ni una lletra més guarda pera escriurervos sobre 'l particular vostre consoci y amich, que 's repeteix á vostres ordres,

JAUME D' URGELL.

Santa Coloma de Cervelló 15 Mars de 1892.

SECCIÓ POLÍTICA

Ab motiu dels ultims ayguats, altra vegada hem tingut inundacions y desbordaments en nostra desdijada y *aygualida* Espanya.

Castella la Nova, Andalusia, Extremadura se troban poch menos que inundadas y tornem una vegada mes á demanar al Estat diners suficients pera soportar las pérduas suferlas ab las riuhadass del Mitj dia.

Los diputats de Andalusia s'han reunit en lo Congrés, acordant demanar al Govern un credit extraordinari pera socorrer als pobles que han sofert ab motiu de las inundacions.

Si Deu no hi mira y 'l genit espanyol no cambía no trigarém pas gayre á viurer tots á expensas del Estat.

S'ha posat tant de moda demanar lo amparo del Estat en qualsevol circumstancia que no sembla sino que Espanya es un pays de miserables vergonyants que á la primer contrarietat ya no poden ó no 's veuhen ab cor de satisfer sas primeras necessitats.

Y aixó qu'avy no s'ha fet com lo de Consuegra, exagerant los morts d'un manera escandalosa á fi de mourer á pietat á la *hidalga* rassa espanyola.

Vaya una *raça hidalga* que lo primer que 's posa á la boca en cassos apurats es demanar caritat al govern d' Espanya.

Als governs debem exigirlos hi lo que sigui de justicia y no ferlos convertir en associacions benéficas.

Ya fora hora de que 'ls espanyols d' enllá del Ebro 's convencessin de lo que 'ls imposa la *hidalgua de su raza*.

Llegim en nostre estimat colega *La Renaixensa*:

Fins á Fransa comensan ja á estarne tips de la centralisació. Avuy s' hi discuteix la reforma de una ley relativa á las Universitats per la qual se 'n van á crear algunes de regionals, y á proposit d' aquesta discussió, llegim en un periódich tan acreditat y tan poch federalista com *Le Temps*:

«La veritable malaltia d' aquest pays es la passió de la unitat que s' ha convertit en passió de la uniformitat. Una provincia nivellada com una platja d' arena; al mitj un París monstruós, esponja insaciable ahont venen á condensarse totes las ambicions y tots los talents. ¿Es aquest un régimen favorable á la potencia vital de la rassa francesa? Pera fer una reacció contra aquest régimen qu' atrofia 'l cos y congestiona 'l cap del pays no hi ha cap mes remey que la creació á provincias d' altra cosa que petits grans d' arena, es á dir, de centres d' atracció bastant considerables y bastant vius pera contrapesar aquesta atracció de París».

Lo respectable publicista M. Jules Simon, diu en lo mateix número d' aquest periódich.

«També jo vull que tots sian francesos, mes no 'm sab greu que aquestos sian al mateix temps gascons, bretons... Per ma part trobo un gran plaher en sentirme breton fins á la punta de las ungles y en sentir la Bretanya en Descartes, La Men-raís y Chateaubrian com sento á Burdeos llegint á Montaigne. M' agrada estudiarlos á casa seva y trovar son esperit en los llochs ahont han viscut y entre 'ls representants de la seva rassa. D' aquestos genis s' ha format lo geni francès; cada una d' aquestas originalitats li ha dut son present y ha contribuït á fer la originalitat francesa. No la vull aqueixa unitat composta d' unitats idénticas ahont tot se dona á la professió y res pel ideal. Jo no li reconech la Fransa. Si aquestes l' objectiu vers lo qual se 'ns porta, declaro de bon grat que m' hi oposo ab totes mas forsas.»

Qui ho diu que las ideas regionalistas no fan prosselits? ¡Fins á Fransa!

¡Y quins prosselits!»

Té rahó que li sobra l' estimat colega.

Ahont costa de fer prosselits es entre 'ls sers desnarits que viuen de la política ó 's arrastran sota 'ls peus dels polítichs, pel compte que 'ls hi té la uniformitat espanyola.

Entre la gent honrada y sensata, agena á las farsas de la política madrilenya, lo regionalisme fa molts prosselits per lo mateix que es una causa justa y noble.

Ahont no creixi y prosperi tant santa idea es que no es possible arrelarhi entre tanta corrupció y tanta pestilencia.

No tots los terrers son bons pera arrelarhi las millors plantas

Lo Diario de Barcelona no ha dit encara aquesta boca es meva, referent al nomenament del general Beránger pera Ministre de Marina.

Es una proba mes de la independència de criteri, de la sensatés, de la consecuencia de tan respectable colega.

Ho ha volgut 'n Cánovas y boca abajo todo el mundo.

Política mogrebina-castellana.

¡Pobre *Diario de Barcelona* y pobra independència de criteri tan tancada que ningú la oviral!

Quan estava segur de que no fora 'l general Beránger, Ministre de Marina, arrant del desafió, prou cridava que *por decoro de todos no se llevará la farsa hasta el escándalo de devolverle la cartera...*

Avuy, ¡pobre Diario! sos ideals... canovistas l'han obligat á llevar la farsa hasta el escándalo de no decir esta boca es mía

Y encara quedan catalans que 's creuen que 'l *Diario de Barcelona* es sensat, es consequent, te independència...

¡Infelissos!

Continuan á Madrid parlant los polítichs de economías, arreglos d' Hisenda, reformas administrativas, etc. etc.

Y entretant los valors baixan, 'ls cambis pujan y 'l crèdit desapareix.

Es una fatalitat que posa sobre 'ls polítichs madrilenys que 'ns desgobernán.

Fins quan fan veurer que 's preocupan de posar en ordre la Hisenda espanyola tot va de mal en pitjor.

Y es que tenen tan mala sombra en todas las sevas cosas, que posar ells la má en un assumpto senyal infalible d' esguerro y novas desgracias.

Sort que 'n Sagasta, ara que es á la oposició ha declarat que farà tot lo que no va fer quan era al poder, qu' era quan millor podía ferho.

Estiguem donchs tranquils que si 'ls conservadors no ho arreglan com ja ho demostran, ho arreglará 'n Sagasta quan sia l' hora.

Ell ray que tot lo poble es seu y capás de desenganxar los caballs del coixe pera passejarlo en triomf per tots los cantons d' Espanya.

Un home aixís convé en las presents circumstancias.

Al menos si 'ls valors baixan, ell tindrà encara 'l valor de pujar á espatllas del pays y passejarshi.

LA REGLAMENTACIÓ DEL TRAVALL DELS NOYS

III

Lo segon, en importancia, dels arguments que esgrimeixen los pregoners de la reglamentació del treball dels noys en tallers y fàbricas, es que aquets, assistint á la feyna diària no tenen temps pera instruhir-se, segons alguns, ó per ilustrarse, segons uns altres, y segons nosaltres, per educarse. Es aquest un argument que en lo nostre concepte es de pes y está ben fonamentat.

La primera condició que s' ha de possehir pera poder viurer be en societat, es tenir costúms y hàbits socials. Y com que ni aquets hàbits ni aqueixas costums venen naturalment en l' individu, es menester concedirli temps y donarli lloch ahont adquirirlos.

¿Quan? Quan no pot fer gran falta á la societat y son cervell es

prou tendre per rébrer y assimilar-se tota mena d' impresions: mentres es noy.

¿Ahont? En lo lloch que la societat te ja destinat á n' aquest objecte: en la escola.

Pero com que 'l temps que 'l noy hagi de passar en la escola será un temps durant lo qual haurá de viurer sense poder-se guanyar lo pa de cada dia, equivalent á dir que haurá de gastar sense produhir, tenint present que es fill de treballadors y, com á tal, escassament dotat de recursos propis per mantenir-se, avans de privarlo d' anar al taller ó á la fábrika pera portarlo á la escola, s' ha de pensar com y de qué viurá, de que menjará y 's vestirà durant la temporada curta ó llarga que dega estudiar.

Y fins en molts cassos, avans de treurer al noy obrer del treball ahont l' hagin posat sos pares ó parents encarregats de pujarlo, s' haurá de resoldre com se mantindrán los demés individus de casa seva als qui sia indispensable lo fruyt de son treball pera alimentarse y poder-se abrigar.

Naturalment que si la familia obrera puja en condicions normals, si sa administració está en mans de majors que 's sápigam entendre y cap desgracia minva 'ls recursos que li proporciona 'l treball dels pares, lo problema del manteniment del noy que ha d' anar á estudi se resol per sí sol sense dificultats: los pares cumplint llur deber lo mantenen y la societat fent lo que deu fer, l' ensenya en escolas gratuïtas. Pero aixó que avans solia ésser regla general entre las familias de la classe treballadora, ara, ab lo desbaratament de costúms que ha esmortuït entre ellas lo sentit práctic que las feya previsoras, ha passat casi be á ser cas excepcional. Degut á aixó, qualsevol contratemps que sobrevinga á la familia obrera: desgracias, paros de feyna, quebrantament de la salut dels pares ó altres per l' estil, la posan en estat tant extramat de penuria, que de cap modo pot ni pensar en prescindir, en que sia temporalment, da la ajuda que li poden aportar los noys anant á fer lo que pugan á la fábrika ó al taller.

Fins hi ha cassos, per desgracia massa freqüents, en que ja no es ni la falta de previsió, ni la carencia de esperit d' economia lo que forsa á la familia obrera á utilitzar las forsas é inteligencia de sos petits individus en profit dels demés. Quan una mare 's troba ó delicada de

salut, ó doblegada sota 'l pes dels anys, ab fills encare petits y sense 'l costat del home, ja sia perque se li hagi mort ó se li hagi quedat impossibilitat per treballar ó l' hagi deixada abandonada—que de tot hi ha—no 's pot pas privar á la infelís dels recursos que li son precisos pel sosteniment de la seva vida y de sa fillada, trayent los noys del treball y enviantlos á la escola, d' ahont res podran portar que alivíhi las necessitats de la desgraciada mare, ni 'ls lliuri á tots de la fam, ni 'ls salvi de la miseria.

Es evident que en casos com los apuntats ó altres semblants fora inhumá, fora una salvatjada, privar á las familias en desgracia de l' ajuda de llurs noys sense havérlashi proporcionat avans recursos prou segurs y efectius pera podersen mantindre y vestirsen decentment.

Aixís opinem nosaltres que no volém trastornar lo cervell de la classe treballadora ençantla ab promesas enlluernadoras que no 's poden cumplir, ni desitjém robarli la tranquilítat d' esperit posant á sa excitable fantasía las alas del deliri pera que 's llensi á la perdició perseguint folla de neguit ilusions esbojarradas que jamay s' han de realisar. Y aquí, perque no se 'ns judiqui erradament, es precís que fem constar que una de las nostras més vivas aspiracions es que l' obrer paísá nostre sia sobre tot ben educat y després lo més instruít possible. Per aixó es que aixís que hem pogut nos havém considerat obligats á sacrificarnos pera contribuir á la civilisadora obra de la educació de la classe treballadora de nostre país. Molts anys eníera fundárem y sostinguerem ab interessos nostres una escola pera 'ls treballadors del Pont de Vilumara; tres anys més tart tornárem á la vida la escola del Ateneo obrer de Roda proporcionantli tants recursos com poguerem, y ara fa un any escás, que d' acort ab la casa fabril qual direcció 'ns está confiada, fundárem una altra escola gratuita pels treballadors del establiment de Santa Coloma de Cervelló. Y com que no 'ns creyém haver fet encara prou en aqueix sentit, estém disposats á aprofitar totas las ocasions que se 'ns presentin propicias pera afegir á las tres escolas esmentadas altres centres d' educació é instrucció pera us del jovent obrer que avuy puja per reemplassarnos demá en lo servey y aprofitament dels establiments industrials de la nostra terra. No obstant, ab tot y haver donat aqueixas probas palpables de que sentím una veritable passió per aquella aspiració nostra; á pesar del intensíssim desitj

que tením de generalisar la educació y propagar la instrucció entre la tendre fillada de la classe obrera, ni avans ni ara 'ns ha acudit, ni mentres conservém sá 'l judici podrém may pensar en obligar á tot lo jovent treballador á anar á la escola, sense haver descobert avans algun medi práctic y equitatiu de provehir al sosteniment de las moltíssimas familias obreras á qui circumstancias excepcionals han posat en lo cas de no poder prescindir dels recursos que 'ls hi proporciona l' actual treball de llurs fills petits.

FERRÁN ALSINA.

(De *La Renaixensa*).

PLAN Y

A...

Si tots los buchs del mon
junyís lo cel á un mateix lloch, un jorn,
y encar que tu, amor meu,
endolcisses llur mel ab l' esguard teu,
—bé ho sab l' ànima mía—
lo fel que tinch al cor l' amargaria!

PERE MUNTAÑOLA.

LA ASSOCIACIÓ DE PROPAGANDA CATALANISTA Á RIPOLLET

Com anunciarem, lo passat diumenge á la tarde tingué lloch en lo «Circol Democràtic Ripolletench», la sessió pública de propaganda dels ideals catalanistas organizada per la patriótica «Associació de Propaganda catalanista» de Barcelona.

Lo número de sòcis de la Associació que assistiren á la reunió fou en número molt regular, figurant entre 'ls mateixos lo digníssim President D. Antoni Sunyol y 'ls entussiasistas catalanistas y actius propagandistas dels nostres ideals D. Narcís Fuster y D. Pere Muntañola.

La concurrencia fou numerosíssima donchs apenas se cabia en l' espai local.

Lo Sr. Muntañola comensá la sessió explicant ab paraula fácil y correcta lo que era avans Catalunya, l' alé de llibertat que per totas sas encontradas se respirava, tot lo que apoya nostras queixas y reclamacions. Feu una concisa exposició de tots los pobles del nou y del vell mon ahont las nacionalitats están despertas, tenint verdadera llibertat y autonomia, y de las que com Espanya portan encara la argolla de la esclavitut y estant baix la despótica tiranía del sistema centralisador. Mostrá

com nostres dominadors—los castellans—havian procurat supeditar la nostra llengua per la seva, fent que 'l castellà sia la llengua oficial aquí á Catalunya. Anomená las ventatjas que á tothom té de reportar que la llengua oficial sia sempre la de cada poble puig es mes fácil administrar justicia y compendre y atendre á las necessitats dels ciutadants. Acabá encoratjant á tots los ripolletenchs que fassin desapareixer de las tendas y de sas casas y habitacions, tots los rótuls y totas las inscripcions que hi hagi en castellá, sustituhintlas per altres redactadas en catalá.

Parlá á continuació lo Sr. Fuster qui en brillants periodos fixantse en lo contingut de la fulla de convocatoria que s' havia repartit, feu una explicació clara y precisa de lo que son las petites pátrias. Mostrá l' estat de denegeració en que s' ha arribat avuy, estat que ha sigut portat per las collas políticas madrilenyas, que aprofitantse d' un periodo d' ensopiment, s' apoderaren de Catalunya y se la repartiren de la manera que millor los hi semblá. Feu una punxant critica de la gestió del govern d' avuy, y també de tots los que 'l precedieren. Clarament evidenciá, ab munió de relatos, lo geni actiu y treballador dels catalans. Acabá dihent que era precís que tots los catalans nos uníssim pera treurens de sobre aquesta gangrena que avuy está per tot arreu escampada; d' aquestas collas d' empleats castellans que no 'ns entenen, ni á qui enteném nosaltres; dels cacichs, que fan dels pobles lo que volen, y de tots los politiquers que no mes saben que enrahonar, no fent may res de profit, puig tots ells son rémoras que s' oposan á que Catalunya sia lliure y camini sempre per la vía del pogrés.

Seguidament feu us de la paraula resumint los discursos lo president de la Associació Sr. Sunyol qui ab oratoria familiar d' aquella que 's fá compendre y fá pensar als concurrents explicá las aspiracions de Catalunya y la necessitat absoluta de treballar ab energia pera la reivindicació de sos drets y llibertats.

Recomaná á tots los presents y en particular á la jovenalla, que sempre fassin ús del idioma matern y may de la llengua forastera que 'ns han imposat. Enumerá las ventatjas que hi hauria quant en las escolas, en los tribunals de justicia y en totas las oficinas públicas se tingués de fer ús única y exclusivament del catalá y—pensar senyors, digué, que 'ls nostres fills quant se troban al servey, quant l' Estat nos los arrebatá, fentnos pagar ab las quintas aquesta horrorosa contribució de sanch, que may á Catalunya havia existit, se troban mes d' un cop abofetejats per qué no parlan la llengua dels Gutierrez; ¿no vos fa pujar la rojor á las gaitas? ¿y quant los tendres nins en la escola no poden compendre rés del que s' ensenya, puig se fá ab un idioma que no coneixen? ¿y en los tribunals, quina justicia se pot administrar?

Després d' aquestas consideracions passá á explicar los principlals

punts de nostras doctrinas, acabant fent una valenta y patriòtica apologia de las mateixas.

La concurrència aplaudi freneticament los patriòtichs conceptes dels oradors ab los quals evidenciá trobarse completament d' acort.

Per acabar, la *Associació de Propaganda Catalanista* donará bons y sanitosos resultats á la causa de Catalunya que tant necessita dels esforços de sos fills, pera aixecarla al lloch que li correspon y de que n' es mereixedora. Per aixó es que felicitem de veras á la Associació per la llevor que va escampant arreu y que indubtablement ha d' arribar lo dia, de goig per Catalunya, de recullir sos abundosos fruyts.

NOVAS

Hem rebut una atenta invitació-programa convidantnos á las festas que verificará avuy lo Colegi de S. Joseph en honor á son Patró y Titular.

A las 7 y mitja del mati repich de campanas, gran tronada y sortida de la professó acompanyant l' Imatge del Sant Patriarca á l' iglesia parroquial de Sant Feliu.

A las 8 missa de comunió ab plática per lo Dr. D. Miquel Longás, é himne final, de género pastoril compost per lo professor D. Joseph Plans.

A las 9 y mitja, retorn al Colegi y esmorsar 'ls alumnos servit per lo Director y Professors.

A la una tarde, banquet ofert per lo Director als senyors Professors y Pares de 'ls senyors Pensionistas.

A las 2 y mitja en obsequi 'ls mateixos, variat concert de piano y cant.

A las 6 y mitja, solemne funció á tota orquesta en la Parroquial Iglesia de Sant Feliu ocupant la cátedra sagrada l' eloquent orador ja esmentat Dr. D. Miquel Longás.

A las 9 la Santa Imatge será acompanyada professionalment al oratori del Colegi y per fi de festa, Mongolfiers y Fochs d' Artifici per lo pirotécnic don Erasme Pascual.

Tal es lo programa, redactat en unas elegants invitacions esmeradament impresas que acreditan una vegada mes lo bon gust que predomina en tot lo que 's confia al conegut impressor D. Joan Comas y Faura.

Ha mort en Jérica als 63 anys d' edat D. Joseph Perez y Herrero pare de nostre zells Jutje de primera instancia D. Emili J. Perez y Martin. E. P. D.

Al enviar lo nostre mes sentit pésam á la digníssima familia del difunt, fem vots pera que Deu los hi concedesca cristiana resignació pera soportar tan terrible pérdida.

Las comisiones d' Agricultura é Industria y de Comers y Marina de la "Lliga de Catalunya", justament alarmadas per las excessixas trabas que á la Industria y Comers s' oposan ab l' establiment de las zonas fiscals, y convensudas per altra banda de que está en l' interés de las classes productoras del pays, tant ó més que en lo del Govern, l' evitar que 's fassa 'l contrabando, han resolt remetre al Institut de Foment del Travall Nacional la següent comunicació, que no pot pas ésser mes oportuna:

“Las Comissions d' Agricultura é Industria y de Comers y Marina de la “Lliga de Catalunya”:

„Prenent peu de las tendencias proteccionistas que á la fi semblan demostrar en alguna part los nostres governants, al imposar fortas contribucions aranzelarias als articles de producció extranjera;

„Tenint en compte que l' enemich més terrible de dita protecció económica, fins al punt de reduhirla á contraproduhent, es la irregularitat de marxa de las nostras Aduanas, en las quals tota la premsa ha demostrat ja de sobras que hi domina 'l més cínich contrabando;

„Considerant, sobre tot, que hi ha passos fronterissos tan difícils de guardar y vigilar com los dels mateixos Pirineus, per los quals es fama que s' hi escorra constantment una verdadera catarata de género extranger que inunda nostres mercats, ofegant las llohables iniciativas dels industrials y agricultors del pais;

„Reflexionant que es en absolut improcedent é ilusoria tota protecció aranzelaria al treball nacional, si no ha de resultar práctica y efectiva, garantisantho aixís la més estricta escrupulositat y vigilancia en lo Cos d' Aduanas;

„Creyent además, que no es de bon sentit, per lo inútil, lo deixar á la sola iniciativa y responsabilitat dels governants lo cuydado y defensa dels nostres interessos, més que més, en un pays com Espanya ahont prou feyna tenen pera contenir los sistemátichs atachs y desmesuradas impaciencias de las oposicions;

„Y estant convensuts, per altra part, de que es obra verdaderament meritoria y patriótico 'l prestarlos hi á dits governants lo concurs del poble productor quan en mes ó en ménos se 'n han fet mereixedors pel relatiu zel demostrat en la millora y foment de la riquesa pública:

„INVITAN á la associació Institut de Foment del Treball Nacional pera estudiar de comú acort la millor manera d' arribar á un conveni entre 'ls elements productors del pays y 'l govern, á fi de que aquets los hi cedisca la convenient intervenció inspectiva en la Administració d' Aduanas, ab la qual ells mateixos, per medi de delegats especials, pujan secundar la acció dels Poders públichs, vigilant y denunicant (pera superior cástich) todas las infraccions á la ley que vejan en dita administració, delas que, segons opinió general, s' hi acostuman á cometre.”

S' ha prorrogat fins 'l dia 25 del corrent lo cumpliment de la Lley darrerament dictada sobre las zonas fiscals y guías, ab objeete de poguer solventar dintre aquest plasso las dificultats que s' han presentat.

Tot lo qual prova lo molt encertat de la famosa Lley y 'ls grans beneficis que esta destinada á proporcionar al comers y á la industria.

En altres pahissos, tots menos Espanya, los governs procuran donar facilitats als agricultors, comerciants, industrials etc., en cambi los nostres estadistas y dictadors, ho fan completament al revés. Pot ser per que son mes *sabís*

Lo passat dilluns morí en aquesta ciutat nostre particular amich D. Joan Viñas, antich oficial de secretaría de las oficinas de nostre Municipi. E. P. D.

Enviem nostre mes sentit pésam á la familia.

Lo periódich "La Paix" diu que 'l Gabinet de Bruselas tracta de cridar á totas las potencias á una conferencia internacional cual obgecte será establir midas comuns contra los anarquistas.

Se diu que una important casa de Belgica tracta d'instalar en nostra ciutat una gran destileria y fábrica de licors.

Ho celebrariam.

—Tenedor de llibres—s' ofereix un de práctic per treballar en una ó varias casas—
Bonas referencias Informaráu: T. Canalias, Quevedo, 85.

Diu lo periódich inglés *The Times*, que 'l govern espanyol está en tractes pera vendre la Isla de Cuba.

No 'ns estranyaria gens.

Lo Govern espanyol es capás de vendre fins la camisa que portém.

Y sense demanarnos parer, com acostuma á fer sempre, com si pogués al seu arbitre, disposar á sa manera del patrimoni dels espanyols y 'l pays crehuat de brassos eom si tal cosa. Fins que cansat de tenirlos crehuats los desplegui y ab lo sol moviment de desplegarlos posi remey á tants d'abusos com se cometen y exigeixi 'l tant de culpa als causants de la seva ruina y manipuladors del seu patrimoni.....

Lo passat dijous al vespre tingué lloch en "La Lliga de Catalunya," la reunió preparatoria de l' "Assemblea," que 's celebrará en Manresa los dias 25, 26 y 27 del corrent al obgecte de formular lo programa del Catalanisme.

La concurrencia fou numerosissima presidintla l' incansable catalanista, nostre bon amic D. Lluís Doménech y Montaner y segons va demostrarse en dita reunió l' acte de Manresa promet ser molt beneficiós pera la causa patria.

ANUNCIS PARTICULARS

OBRA NOVA

L' HOSTAL DE LA BONICA

QUADRET DE COSTUMS, EN UN ACTE Y EN PROSA

ORIGINAL DE

VÍCTOR BROSÀ Y SANGERMAN

Estrenat ab éxit en lo Teatre de Novedats de Barcelona.

Se ven al preu d' UNA pesseta.

Elixir Ferrán FARMACÈUTICH DE LA REAL CASA.—Premiat en varias exposicions, etc.—Reconegut com lo millor anti-herpètic y depuratiu nacional y extranger.—Dipòsit general: Sant Feliu de Guixols (Gerona), farmacia del autor y principals d' Espanya.—Marca registrada.—Vegis lo prospecte.

25 anys d' éxit. 6 anys sens anunciarse. Preu 2'50 ptas.

Academia Politécnica

DIRIGIDA PER LOS ENGINYERS

— Don Fernando Tarrida y don Carles Camps y Armet —

Preparació pera l' ingrés en la *Escola Politécnica de Madrit*, en las *Escolas d' Arquitectura* y de *Enginyers Industrials de Barcelona*, en la *Escola Naval Flotant*, *Academia General Militar*, *Cos de Telégrafos* y demés carreras especials.

— CUADRO DE PROFESSORS —

Algebra mecánica y cálculs.	D. Fernando Tarrida.	Enginyer.
Geometría descriptiva y analítica.	D. Carles Camps.	Enginyer.
Ciencias físich-naturals.	D. Pere Rius.	Enginyer.
Dibuix: de figura y adorno.	D. Francisco del Villar.	Arquitecte.
d. lineal y topogràfic.	D. Pau Brunet.	Enginyer.

Idiomas: D. Francisco Boatella y D. Fernando Tarrida.

NOTA DE PREUS

Matemáticas.	30 ptas.	Dibuix lineal ó de figura.	10 ptas.
Ciencias Físicas	20 "	Francés é Inglés.	10 "

Barcelona.—Paseig de Gracia, 81, 2.^{on} —Despatx: de 12 á 2.

PLORANT Y RIENT

COLECCIÓ D' ESTUDIS

DE

EMILI VILANOVA

Forma un tomo de 224 planas que 's ven al preu de 10 rals en las llibrerías barceloninas de Verdaguer y Lopez, Rambla del Mitj; Puig, Plassa nova; Massó y Casas, Porta ferrissa; Magatzém de paper de Joan Almirall, Primpcesa, 16, é Imprempta LA RENAIXENSA, Xuclá, 13, baixos.

ARMONIUMS

DIPÓSIT DE PIANOS

DE

JOAN COMAS FAURA

PIANOS DEL PAIS Y EXTRANGERS

Ventas al Contat y á Plassos

PIANOS VENTAS Y LLOQUERS

PIANOS pera salons de ball y concerts.

CAMBIS, REPARACIONS, AFINACIONS

Carrer de Colomer, n.º 24--Sabadell

ARMONIUMS